

Chovatel a ošetřovatel / chovatelka a ošetřovatelka prasat (kód: 41-045-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Chovatel a ošetřovatel prasat
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Evidence a označování prasat	3
Údržba stájí, posouzení mikroklimatu v objektech pro prasata	3
Zacházení s prasaty	3
Příprava a dávkování krmiva pro prasata	3
Napájení a krmení prasat	3
Péče o zdraví prasat	3
Reprodukce prasat	3
Péče o narozená selata a o jejich správný růst	3
Obsluha mechanizačních prostředků v chovech prasat	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Evidence a označování prasat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základy managementu chovu prasat	Ústní ověření
b) Uvést záznamy patřící do prvotní evidence v chovu prasat a uvést, kdo je pověřen vedením této evidence	Ústní ověření
c) Charakterizovat způsoby označování prasat, popsat potřebné pomůcky a provést označení prasete	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat principy evidence prasat (stájový registr prasat, hlášení do ústřední evidence hospodářských zvířat, povinnost zakreslení hospodářství v LPISu) a předvést vyplnění formuláře registr prasat v hospodářství	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba stájí, posouzení mikroklimatu v objektech pro prasata

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést čištění a dezinfekci stájových prostor	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Posoudit a navrhnout údržbu a případné drobné opravy v objektu pro prasata, v němž se koná zkouška	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Charakterizovat systémy ustájení a technologie vhodné pro jednotlivé kategorie prasat	Ústní ověření
d) Posoudit mikroklima v objektu pro prasata, v němž se koná zkouška, a navrhnout opatření pro zlepšení zoohygienických podmínek	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vyjmenovat základní charakteristiky optimálního stájového mikroklimatu	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zacházení s prasaty

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat hlavní zásady bezpečnosti práce při manipulaci se zvířaty a vybraná ustanovení zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů	Ústní ověření
b) Popsat a předvést manipulaci s jednotlivým zvířetem a skupinou zvířat s ohledem na bezpečnost práce a ochranu zvířat proti týrání při práci v chovech prasat	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat použití praktických pomůcek určených pro manipulaci a fixaci zvířat	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava a dávkování krmiva pro prasata

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat druhy krmiv pro jednotlivé kategorie prasat	Ústní ověření
b) Posoudit kvalitu krmiv a vhodnost pro zkrmování alespoň u 3 zadaných vzorků	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat způsob správného skladování a manipulace s krmivy	Ústní ověření
d) Připravit a dávkovat krmivo pro prasata podle zadání	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Napájení a krmení prasat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat způsoby krmení prasat s ohledem na jednotlivé kategorie, na věk, živou hmotnost a stádium reprodukčního cyklu prasnic	Ústní ověření
b) Popsat stroje a zařízení pro přípravu krmiv, krmení a napájení v dané stáji	Ústní ověření
c) Objasnit zásady napájení zvířat a úpravy napájecí vody	Ústní ověření
d) Předvést údržbu napájecího systému a odstranit případné závady	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Předvést napájení a krmení prasat podle zadání	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdraví prasat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady biosecurity v chovu prasat	Ústní ověření
b) Vyjmenovat a charakterizovat nejvýznamnější nemoci jednotlivých kategorií prasat, jejich vznik a přenos, popsat příznaky onemocnění, běžné vakcinace a nákazy přenosné na člověka	Ústní ověření
c) Popsat péči o zdraví prasat a uvést preventivní opatření v souladu s veterinárním zákonem a související legislativou, v souladu s platnou metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace	Ústní ověření
d) Popsat základní fyziologické hodnoty a metody jejich měření	Ústní ověření
e) Popsat zásady manipulace a postupy ošetrovatelské péče u léčeného zvířete	Ústní ověření
f) Popsat zásady pro skladování, evidenci a aplikaci léčiv	Ústní ověření
g) Posoudit vizuálně zdravotní stav prasat v zemědělském provozu, kde se koná zkouška, a vysvětlit postup při zjištění úrazu nebo onemocnění	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Reprodukce prasat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat techniku plemenitby u prasat	Ústní ověření
b) Vyhledat prasnici v říji a popsat projevy říje	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat metody inseminace a povinnosti ošetřovatele při inseminaci	Ústní ověření
d) Uvést délku březosti a způsoby zjišťování gravidity u prasat	Ústní ověření
e) Uvést specifika péče a krmení u březích prasnic v jednotlivých fázích březosti	Ústní ověření
f) Popsat zásady pro naskladňování porodny, mytí a dezinfekci prasnic	Ústní ověření
g) Rozpoznat příznaky blížícího se porodu	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Charakterizovat průběh jednotlivých fází porodu a předvést činnosti ošetřovatele při porodu prasnic	Praktické předvedení a ústní ověření
i) Předvést péči o prasnici a selata bezprostředně po porodu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o narozená selata a o jejich správný růst

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit, jak se liší selata od ostatních mláďat po narození	Ústní ověření
b) Předvést péči o selata po narození	Praktické předvedení
c) Popsat označování selat a krmení prasnice a selat po porodu	Ústní ověření
d) Popsat možné způsoby příkrmu selat a možnosti vyrovnání vrhu s cílem bezproblémového odstavu	Ústní ověření
e) Vysvětlit zásady správného odstavu selat	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha mechanizačních prostředků v chovech prasat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat způsoby odstranění kejdy a hnoje s použitím určeného mechanizačního prostředku	Ústní ověření
b) Předvést obsluhu a údržbu zařízení ve stájích	Praktické předvedení
c) Uvést zásady bezpečnosti při práci s mechanizačními prostředky a zásady požární ochrany v objektech s chovem prasat	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž autorizovaná osoba vyhotoví a uchazeč podepíše písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby je oprávněný předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na jednotku práce v NSP: <https://nsp.cz/jednotka-prace/chovatel-a-osetrovatel-pr#zdravotni-zpusobilost>).

Uchazeč musí při vstupu do chovu splňovat požadavky veterinárních předpisů (zákon č. 166/1999 Sb. a vyhláška č. 342/2012 Sb.) a obecně platných pravidel zoohygieny. Při ověřování kompetencí formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a dodržování zásad správné zemědělské praxe. Přitom je nutné posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště s chovem prasat. Při práci je třeba hodnotit přístup ke zvířatům a respektování pohody zvířat (welfare). Uchazečům jsou zadávány komplexní úkoly, které umožní ověření několika kritérií v rámci jedné i více kompetencí.

U kompetence **Evidence a označování prasat** v kritériu c) uchazeč prakticky předvede dočasné označení prasete. U kompetence **Údržba stájí, posouzení mikroklimatu v objektech pro prasata** v kritériu b) se uchazeč zaměří na stájový objekt určený pro chov prasat, kde proběhne posouzení jeho vnitřního vybavení, které může způsobit poranění zvířat, únik zvířat, a které není v souladu s požadavky welfare. U kompetence **Péče o zdraví prasat** bude v kritériu a) uchazeč popisovat systém DDD - dezinfekce, desinsekce, deratizace, který popíše s důrazem na prevenci zavlečení chorob do chovu prasat, popíše hygienu zaměstnanců a návštěv, navrhne schéma pro cizí osoby - návštěvníky farmy (jednorázové oděvy, použití návleků, desinfekční rohože aj.).

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v zemědělském nebo veterinárním oboru vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu prasat nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru vzdělání, který se týká chovu hospodářských zvířat.
- b) Vyšší odborné vzdělání se zaměřením na zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu prasat nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru vzdělání, který se týká chovu hospodářských zvířat.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu prasat nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru vzdělání, který se týká chovu hospodářských zvířat.
- d) Profesionální kvalifikace 41-045-H Chovatel a ošetřovatel / chovatelka a ošetřovatelka prasat a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu hospodářských zvířat.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Zemědělský provoz zaměřený na chov prasat
- Prasata: prasnice v říji, prasnice před porodem, prasnice bezprostředně po porodu, selata po narození (minimálně jeden vrh)
- Vzorky krmiv - minimálně 3
- Pomůcky pro označování prasat (značkovací sprej, ušní terče, ušní kleště, čísla a krční řemeny, pásky)
- Zařízení pro míchání a úpravu krmiv (zásobníky, šrotovníky, míchačka, hydraulické nebo pneumatické míchací zařízení, dopravníky, míchací nádrž, dávkovač, potrubí)
- Mechanizace pro odklizení výkalů (shrnovací lopaty, potrubní systémy, jímky)
- Napáječky, koryta a krmítka pro prasata
- Nástroje pro manipulaci a fixaci prasat (zábrana, smyčka, naháňka)
- Materiál pro ošetření selat po narození
- Zkušební místnost
- Formulář registr prasat v hospodářství

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

ČZU v Praze

AGRA Řisuty, s. r. o.

VÚŽV Praha - Uhřetěves

Institut vzdělávání v zemědělství, o. p. s.